

МАРИЯ ГРИГОРОВА

Софийски университет „Св. Климент Охридски“ – ДЕО

✉ grigorova@deo.uni-sofia.bg

С ПРЕТЕНЦИИ ЗА ПРАВНА КОМПЕТЕНТНОСТ

Анотация

В статията се разглежда погрешната употреба на термини от правото в устната и в писмената реч на неспециалисти. Коментират се терминологични заблуди, придобили гражданственост, свързани с лексикалното значение и правописа.

Ключови думи: правни термини, правна компетентност, правопис, стилистични средства, грешки

Правото е наука, която борави с точни и еднозначни термини, и всеки, който има самочувствието от телевизионния екран или националния ефир да съветва, поучава и налага на зрителя и слушателя мнение, е длъжен да знае тяхното точно значение и употреба. Съгласна съм с думите на проф. Михаил Виденов, че „общественото мнение узаконява, легализира и отменя писани и неписани нормативни актове“ ([2]: 98) и че „правилата за писане и говорене имат юридическа сила само за официалните издания, т.е. за вестниците, списанията, книгите, официалните водещи, четци и говорители по електронните медии и подобни“ ([2]:103). Но юридически термини, употребени невярно и неточно, просто нямат никаква сила.

Като слуша радио, гледа телевизия и чете вестници, българинът става съпричастен към законотворческата работа на Народното събрание, към действията на правоимащите и правораздавателните органи. И постепенно започва да добива самочувствие на правно грамотен, а в речта му естествено навлиза правна лексика. Използването ѝ в устната реч е много по-широко, отколкото изглежда на пръв поглед. Кой не е виждал *нотариален акт*? Кой не е подписвал *документ* или не е правил *пълномощно*? Кой не е извършвал *делка*, кой не е чувал думата *подкуп*? Кой не е говорил за *убийство*, *грабеж*, *изнасилване*, *проституция* или не е коментирал нечий *развод*? Всички споменати думи именува понятия от гражданското, административното и наказателното българско право.

Интересът ми към правната терминология и използването ѝ в устната и писмената реч на неспециалисти и журналисти е от години¹.

¹ Вж. например моите публикации: „Един случай на тавтология“ (*Български език*, 1995, № 4, с. 364), „За някои правни термини“ (*Българска реч*, 1996, № 1, с. 15–16), „Правната терминология в разговорната реч“ (*Проблеми на българската разговорна*

Юридическият дискурс е обект на описание в сравнително отскоро обособената наука форенска лингвистика (*foli*). Този тип лингвистика започва да се отделя от другите хуманитарни науки през 80-те години на ХХ в.

В последните години интересът към езика на правото се засилва, като се забелязва и един нов аспект на тази лингвистична проблематика. Според специалисти в лингвистиката и терминологичните изследвания няма точна дефиниция на понятието *правен термин*. Очертават се обаче основните характеристики на правния език като специализиран език. Според научно изследване ([1]: 8) те са следните:

1. Правните текстове използват общия език в много по-голяма степен, отколкото това е обичайно за специализиран текст.

2. В правните текстове срещаме терминологизиране на думи и понятия от общия речник и използването им както с това терминологично значение, така и с общото им значение.

3. Правните текстове рядко съществуват изолирани един от друг (тази взаимосвързаност на правните текстове се нарича интертекстуалност).

4. Пълното разбиране на правните текстове е невъзможно без познаване на останалите текстове, на които се опира.

5. Съществува проблем с полисемията на част от правните термини. Някои правни термини могат да означават различни правни факти в различните раздели на правото, т.е. правната терминология е хетерогенна.

За разбирането на правната материя е необходимо да се каже какво е разбирането за видовете тълкуване на гражданскоправни норми, а именно – граматическо и функционално тълкуване (наред с логическото, систематичното, историко-политическото и тълкуване според резултатите). Те са в единство, защото „е нужно да се види не само какво гласи гражданскоправната норма, а и какво тя казва“ ([8]: 272), т.е. как се тълкува съдържанието на нормата, облечена с думи. В правната литература откривам един-единствен параграф, в който е отделено място на този аспект. Видният български юрист проф. Виталий Таджер ([9]: 273) пише: „В практиката са утвърдени следните правила във връзка с *тълкуването на думите* в гражданско-правните норми:

1. Когато думите имат две значения – обикновено и особено, изключително, предпочита се обикновеното пред особеното.

2. Ако думите имат обикновено и техническо значение като термини, предпочита се техническото значение.

3. Ако думите имат две значения – широко и тясно, дава се предпочитание на широкото значение.“

Наложило се е убеждението, че ако една дума е термин, тя трябва непременно да е чужда дума. Българското право в лексикално отношение

реч, книга пета. Велико Търново, „Фабер“, 2001, с. 59–63), „Още за правната терминология в устната реч“ (*Проблеми на социолингвистиката*, т. 8. София, Международно социолингвистическо дружество, 2005, с. 188–201).

е твърде консервативно и дори архаично. В него ще намерим интересни имена на деятели, напр.: *владелец държател, праводател, взискател, наддавач* и др. под., както и необичайни значения на думи, напр.: *забава* значи забавяне на плащания, *течение* се свързва със срокове, *другари* се наричат съучастници в процес и пр. А „модните“, „респектиращи“ чужди думи, напр. *мафия* (от ит.) и *рекет*, все още ги няма в Наказателния кодекс. *Мафия* и *рекет* битуват в разговорната реч като синоними на съществуващите в правото понятия – престъпна организация или групировка и изнудване. Липсва в правния словник и думата *корупция* (от лат.), но за българина тя е много актуална наред със синонимните ѝ до известна степен *подкуп*, *рушвет* и *шуробаджанашина*. Наблюдава се и обратният процес – българската дума-термин да се замени с чужда дума, напр. за *сделка* се използват в разговорната реч още: *афера* (фр. от рус.), *спекула* (рум.), *далавера* (през тур. и гр.), *альш-вериш* (тур.) със стилистичен нюанс *нечиста, тъмна, непочтена сделка*. В правото с думата *сделка* се покрива по-широко семантично пространство: „всеки гражданин, без да има юридическо образование, знае що е продажба, дарение, наем, превоз, но не всеки знае, че това са разновидности на договора, а още по-малко, че това са различни видове сделки“ ([8]: 189).

Особено популярно е съчетанието *криминално престъпление*, с което се назовават тежки престъпления – убийство, изнасилване, грабеж (за разлика от относително „по-леките“ – стопански, валутни, хулигански и др.) В случая се наблюдава един по-особен вид тавтология – скрита тавтология: изразът формално не е тавтологичен, тъй като не се повтарят еднакви или близки по форма лексикални единици, тавтологията е в семантиката. *Криминален* в превод от латински, дошло в българския език през руски език, значи *престъпен*. Затова в правото никъде не се употребява *криминален убиец* и *криминално престъпление*, а особено *опасен престъпник* или *криминално проявено лице* и *углавно престъпление*.

Често употребяван от различни възрастови групи с различно образование е терминът *нотариален акт*. Причините за разговорните му форми „натурален“ акт, „натуриален“, „нотарален“ акт са комплексни според мен. От една страна, с този акт човек удостоверява, че има нещо в натура, т.е. в действителност (оттам и „натурален“), а от друга, нотариален е артикулационно трудна дума. Както е известно, този „документ за вледене на недвижим имот, подписан от нотариус – „длъжностно съдебно лице, което заверява с подпис и печат истинността на документ“, в миналото се е наричал крепостен акт, излязло вече от употреба.

Употребата на термини, свързани с понятието *свобода* – насилствено отнета или отново добита, се активизира в зависимост и от различни събития у нас и по света. На българското наказателно право *реабилитацията* е позната от времето на Наказателния закон от 1896 г. Реабилитацията

тацията заличава осъждането и отменя за в бъдеще последиците, които законът свързва със самото осъждане. *Амнистията* винаги води до отпадане на наказателната отговорност в нейната цялост. Тя отменя всички последици от осъждането, включително и задължението на осъдения да изтърпи наказанието. Когато едно деяние е амнистирано, осъденият не може да иска съдебна реабилитация, защото правните последици на реабилитацията са настъпили от амнистията, която обхваща и тях. В Наказателния кодекс фигурират и чуждите думи *геноцид* и *апартейд*. Геноцид е унищожаване на групи от населението – национални, етнически, расови или религиозни. За апартейд се наказва всеки, който с цел да бъде установено поддържане на господство или системно потисничество на една расова група хора над друга група хора причини смърт или тежка телесна повреда на едно или повече лица от тази група хора или пък налага условия на живот от естество да причини пълно или частично физическо унищожаване на хора от една раса.

Екстрадиция е също термин, който нерядко се грешно с *експулсиране*. Понякога дори от телевизионния екран *екстрадиция* звучи като *екстрадация*. Независимо че в българския език има много думи от чужд произход, завършващи на *-ация*, напр. *експлоатация*, *адаптация*, *атестация*, терминът от международното право, с който се назовава „предаване на престъпник от една държава на друга държава, чийто гражданин е той или на чиято територия е извършил престъпление“ ([6]: 287), е *екстрадиция*. Близка по значение до *екстрадиция* е *експулсия* (от *експулсирам*) – „административна принуда за чужденец да напусне дадена страна поради извършено нарушение или поради липса на основание за пребиваване в нея“ ([6]: 285), т.е. експулсиране значи изгонване. За правото тези два акта – експулсиране и екстрадиране – не са равнозначни нито процедурно, нито наказателно.

Напоследък термините, свързани с преселване на групи хора от една държава в друга, са много актуални. *Емигрант* е лице, което се е изселило от родината си и живее в чужда страна по политически, икономически или други причини, а *имигрант* е чужденец, който се е заселил в друга страна и неговото местоживееие е там. Така че, когато едно лице напусне родината си, то става емигрант, а за страната, в която се заселва, то вече е имигрант. И двете думи са от латински, а в българския език са преминали от руски и немски език.

Тавтологичен проблем поставя и фразата *срокът на давност е изтекъл*. Юридическото значение на думата *давност* е: „Установен от закона срок, след изтичането на който се придобива или изгубва някакво право“ ([5]: 538). Следователно давността е период от време, срок и фразата „срокът на давност е изтекъл“ всъщност значи *срокът на срока за придобиване или загубване на някакво право е изтекъл*. *Давността* не се губи – даден иск или право се погасява или не с давност. Извън правен контекст думата *давност* е уместна само за достатъчно голям

срок на отдалеченост по време. Устойчивото съчетание *давностен срок* вече се е наложило в правото като особен вид, специфичен вид срок, въпреки че в известен смисъл то също е тавтологично.

Словосъчетанието *юридическо лице* носи строг правен смисъл. То не означава лице с юридическо образование (например като медицинско лице). На практика юридическото лице е една фикция и възниква след съответна регистрация в съда. Юридическо лице може да бъде фирма, предприятие, но не и човек – човекът е физическо лице.

Българинът доби смелостта да създава нови думи и с удоволствие експериментира – понякога много успешно. На едно централно софийско бюро имаше надпис: „управомощител на фирмата: име, телефон“. Няколко дена след това надписът беше свален и заменен с „управомощено лице на търговския обект“. Глаголът *оправомощавам* „давам правомощия“ е по модела на глаголи, които се образуват най-често от съществителни имена и означават, че обектът на действието получава квалификацията, означавана от произвеждащото име.

Голяма употреба в речта има универсалната за правото категория *закон* и производните от нея *законен* и *незаконен*. В публичната реч се активизира прилагателното *законов* (въпреки че то има място само в конкретна правна употреба, напр. *законов ред*, *законова презумпция*, *подзаконов акт* и др.). Нужна е правна и езикова култура, за да се направи разлика между двете прилагателни и те да се употребят точно. В спонтанната реч обаче безпогрешно се използва *законен* и неговите антоними *незаконен*, *нечестен*, *мошенически*. Всеки е бил потърпевш по някакъв повод от несъвършената бюрократична система. „Важна“, „голяма“ дума в тази бюрокрация е думата *документ*, особено в съчетание с прилагателното *нормативен* – нормативни документи. Вслушаме ли се обаче в речта юристи, рядко ще чуем такава фраза, защото тя не е правно издържана. Правилното е *нормативни актове*. Голяма роля за налагането в речта на неправилния израз „нормативни документи“ изиграха и партийните документи, въздигнати в нормативни. На пръв поглед следователно няма нищо погрешно в словосъчетанието *поднормативен акт*. Но истината е, че щом един акт е правен акт, той съдържа нормата в себе си. И актът от „най-нисша“ степен е нормативен (напр. наредбата в сравнение със закона). Такива актове, „по-ниски“ от закона (който се приема от Народното събрание), са напр. постановлението (приема се от Министерския съвет) или инструкцията (от министър, общински съветници) и пр. Затова актове, които са под закона, са подзаконови, а не поднормативни.

По повод връщането на земята на нейните собственици в разговорната реч се използват и фразите в *реални граници* и в *идеални граници*. Докато в речта на образования българин те се използват, макар и с мъглява семантика, в речта на земеделеца те добиват описателен вид: „искам си земята точно каквато е била и където си е била (т.е. в ре-

ални граници), а не някаква друга, някъде си, па макар и със същите размери“ (т.е. в идеални граници). Терминът пък *идеална част* звучи закодирано. В разговор се използват изрази като: „моят дял е една осма или една шеста и т.н.“. Всъщност идеална част значи: „дял от общ, все още неподделен имот“. В процеса на събиране на материал се затвърди убеждението ми, че не се прави разлика между понятията *малолетни* и *непълнолетни* лица. В съдебната практика това разграничаване е от съществено значение, защото налаганите наказания са различни – в зависимост от навършените години на подсъдимия или потърпевшия. В нашия закон за малолетни се приемат лица, ненавършили 14 години, а от 14 до 18 ненавършени години – са непълнолетни. В жаргона малолетните девойки се именуват и с „прокурорски момичета“ – има се предвид, че всички полови действия с лица под 14 години са престъпления и се преследват от закона.

В българското право днес няма термини *поданик* и *поданство*. Това обаче не значи, че в българския език ги няма. Напротив, днес те се възраждат в изрази като: „Още две години и ще добия американско поданство“, „Вече съм френски поданик“ и др. Не само че поданик и поданство в такъв контекст са погрешни, но и звучат несериозно. Сми-сълтът на френската революция от 1789 г. е именно в това – от *поданици на краля* французите да станат *свободни граждани* на републиката. Българската дума *поданик* произхожда от остарялата дума *подан*, т.е. дан, данък, налог. Независимо че пак плащаме данъци на държавата, ние сме български граждани, не поданици. Поданство може да се получи в страните, които са монархии, напр. Великобритания, Испания, Холандия, Норвегия и др. В популярния израз „гражданин на света“ думата гражданин трябва да се схваща преносно – странстващ по света човек със статут на временно пребиваващ.

Правната материя е пример за наличие на понятия, звучащи твърде абстрактно. А някои от тези понятия изобщо не се покриват с общата представа за тяхното съдържание. Макар че много термини в различните науки са създадени на основата на метафори, в правото такива термини са изключителна рядкост.

Особено интересен е терминът от гражданското право *сламен човек*. В народната фразеология съществува сламена вдовица – за жена, която е сама поради това, че мъжът ѝ временно отсъства, напр. заминал е на гурбет. Словосъчетанието *сламен човек* в правото се използва за означаване на подставено лице в един особен случай на прикрита сделка, съчетана с привидна сделка. При нея „две лица постигат съгласие да сключат сделка, но искат да я прикрият и затова се уговарят като страна по нея да фигурира едно трето лице, което само не прави нищо друго, освен че се съгласява да изпълнява ролята на страна“ ([8]: 268). Това лице е като сламения човек – неистински, лъжлив. Често се използва съчетанието *поставено лице*, като му се придава значение на

подставено лице. Абсолютно същия термин го има в немското право, а в италианското се използва *дървена глава*.

Житейската максима, че всичко, което не е забранено, е разрешено, дава основание да се мисли, че винаги има начин да се извърши нещо нередно, незаконно и да се „мине между капките“, т.е. да се заобиколи законът. В правото словосъчетанието *заобикаляне на закона* не е метафора, а правен термин с конкретно съдържание. Според гражданското право заобикаляне на закона има, когато законът установява забрана за постигане с определена сделка на даден правен резултат, а страните по сделката искат да постигнат този резултат по друг начин, с друга сделка, която изрично не е забранена, но която води до забранения резултат ([8]: 251). Страните по сделката съзнават, че искат една цел, която законът им забранява, и затова използват определена пролука, „вратичка“ в законите. И така постигат същата цел по начин, който формално не е забранен. Но трябва да се знае, че заобикалянето на закона е въздигнато в гражданското право като основание за нищожност, т.е. всяко заобикаляне на закона днес е риск за обявяване на нищожност на сделката утре.

В разговорната реч е популярна фразата *мълчанието е знак на съгласие*. Тя идва от разбирането, че който мълчи, а може и има право да говори, се съгласява с това, което се предлага. В гражданското право изрично се подчертава, че мълчанието е липса на волеизявление и е неправилно да се обобщава, че всяко мълчание е равнозначно на съгласие ([8]: 217). Например, ако едно лице има право да наследи, но не заявява дали приема наследството в дадения му от съда срок, то губи право да приеме наследството, т.е. мълчанието се обявява за отказ. Само с нормативен акт или по съгласие на страните може да се приеме, че мълчанието е равносилно на съгласие. Както показва гражданскоправната теория и съдебната практика, не всяко мълчание е равнозначно на съгласие.

От коментираните примери става ясно, че колкото и ярка да е една метафора, колкото и позната да е, в правото тя има място само в ролята на еднозначен термин.

Синонимите са богатство на речта. Но ако в разговорната реч с тях можем да си служим свободно, в правото всяка дума термин има конкретно значение и не може свободно да бъде замествана със синоним от съответния синонимен ред в Синонимния речник.

Ще се спра на примери от Наказателния кодекс на Република България – гл. V – „Престъпления против собствеността“, а именно – на термините *кражба*, *грабеж*, *присвояване* ([5]). За неспециалиста грабежът е по-голяма кражба с използване на сила, а присвояването е по-безобидно назоваване на кражбата. В закона обаче тези действия са разграничени ясно (както и видът и срокът на наказанието за тях).

Като кражба се окачествява деянието на всеки, който отнеме чужда движима вещ от владението на другото без негово съгласие с намерение противозаконно да я присвои. Кражба има дори тогава, когато част от

вещта принадлежи на виновния. В грабеж се уличава всеки, който отнеме чужда движима вещ от владението на друго с намерение противозаконно да я присвои, като употреби за това сила и заплашване. А като присвояване се третира най-вече длъжностното присвояване, т.е. когато длъжностно лице присвои чужди пари, вещи и други ценности, връчени му в това му качество или поверени му да ги пази или управлява.

В Синонимния речник ([4]) в един синонимен ред са думите *предателство, измяна, изневяра, продажничество, издайничество, шпионство*. В Наказателния кодекс, в главата „Престъпления против Републиката“, някои от тези действия са обособени като отделни престъпления с различна тежест ([5]: 76). Измяна извършва всеки гражданин, който с цел да бъде съборена, подровена или отслабена властта в републиката, участва в извършване на опит за преврат за насилствено завземане на властта. Предателство извършва всеки гражданин, който подбужда чужда държава или обществена група в чужбина към война или друго враждебно действие против републиката. А в шпионство се уличава този, който издаде или събира с цел да издаде на чужда държава или на чужда организация информация, представляваща държавна тайна.

В пресата се появи публикация за известна личност, извършила действие, окачествено като *документна измама*. Самото действие от правна гледна точка (ако изобщо е извършено) е *документно престъпление*, а не документна измама. И двата термина са от наказателното право и са свързани с различни видове официални и частни документи. Документното престъпление, така да се каже, предхожда документната измама. Например, ако в банка или в застрахователно учреждение се състави документ с невярно съдържание, това е документно престъпление. Ако този документ се ползва за получаване на определена сума, която реално се получи, това е документна измама.

Както се вижда, не бива погрешно да се заместват правни понятия с техни общоизвестни синоними. Например, в правото няма смърт по невнимание, по немарливост, а *смърт по непредпазливост*; няма съпричастен към престъпление, а *съучастник*; *дело* и *заседание по дело* са различни понятия и др. под.

Привидно синоними са правните термини *молба, тъжба, жалба, иск*, дадени в Синонимния речник като синоними на остарялата дума *просба*. Пострадалият от престъплението подава пред съответния държавен орган молба, с която моли да встъпи и участва в съдебното производство като частен обвинител или граждански ищец. Когато лицето се явява граждански ищец, то предявява иск за обезщетяване на претърпените от престъплението вреди. Тъжителят пък подава тъжба пред компетентния съд.

В разговорната реч не се прави разлика между *свидетел* и *очевидец*. Според Българското гражданско процесуално право ([7]: 290) свидетел е лице, което, без да участва в делото като страна, се призовава да даде по-

казания относно своите възприятия за юридически или доказателствени факти по делото. Свидетел може да бъде и този, който е чул нещо за интересувания делото факт от друго лице, докато очевидец, както се разбира от корените на тази сложна дума, е лице, което лично, с очите си е видяло факта, интересуващ делото. Синонимите *другар*, *съучастник*, *помагач* също имат в правото строго дефиниран смисъл. Там терминът *другарство* се използва, когато законът допуска да се съединят исковете на няколко ищци или срещу няколко ответници за общо разглеждане и решаване в едно и също съдопроизводство. В този случай ищците или ответниците са другари. Съучастници в извършването на умишлено престъпление са извършителите, подбудителите и техните помагачи, като помагач е този, който умишлено е улеснил извършването на престъплението чрез съвети, разяснения, обещание за помощ след деянието и т.н.

Други примери за това, че няма тъждество между правното значение на една дума и нетерминологичното ѝ значение (и по тази причина терминът не може да се замени със синоними) са *добросъвестно* и *недобросъвестно владение* и *злепоставяне*. Неслучайно в правото се обръща специално внимание на факта, че добросъвестното владение не е етическа категория, а правен термин: „Добросъвестно е не това владение, което се упражнява от добросъвестни, ползващи се с добро име в обществото граждани“, нито пък „добросъвестен е онзи владелец, който стопанисва грижовно вещта. Възможно е добросъвестният владелец да е лице с присъди и ползващ се с недобро име в обществото, и обратното – недобросъвестният владелец да е изряден, трудолюбив гражданин“ ([9]: 61). Защото за правото в случая от значение са други признаци, които законът установява.

Основното значение на думата *злепоставяне* е излагане, компрометиране, създаване на лошо впечатление за някого ([5]: 936). Правното тълкуване обаче за злепоставяне, дадено в Наказателния кодекс, е друго – непокриващо се с цитираното значение. Според закона за злепоставяне може да бъде осъден всеки, който „изложи на опасност живота или здравето на някого“ или „не се притече на помощ на лице, чийто живот е в опасност, а самото то не може да се защити поради малолетност, престарялост, болест, безпомощност“ ([5]: 102).

Както е известно, макар и да притежават логическа близост или даже равнозначност, синонимите в речта не могат да бъдат абсолютни еквиваленти. В правото синонимия е недопустима (там обаче може да има полисемия на някои термини – в различни раздели на правото един и същи термин има различно значение). И все пак примери за абсолютни синоними може да бъдат посочени: *Въззивен съд* и *Апелативен съд*. От 1997 г. в България има въззивен съд (както е било преди 1944 г.), в който се обжалва решение по дело, постановено от по-нисша съдебна инстанция. И с двете думи се назовава една и съща инстанция. Остарялата книжовна дума *въззив* означава, зов, призив, апел.

Коментираните дотук употреби на правни термини са свързани с нетерминологичното им лексикално значение и допусканите неточности на тази основа. Следващите примери са в областта на правоговора. С откриването и регистрирането на частни фирми думата *спесимен* получи голяма популярност. Тя обаче често звучи като спесимент (може би по аналогия на фрагмент, асортимент, контингент). Латинска по произход, навлязла в българския език чрез немски, спесимен означава „образец от подпис на упълномощено да извършва парични операции лице, който се съхранява в кредитно учреждение и с който се сверяват подписаните от това лице документи“ ([6]: 815). Членуваната форма е спесимена /спесименът, а множествената форма – спесимени. Фразата „спесимен от подписа“ е тавтологична, защото означава образец от подписа от подписа.

Данъчната психоза засили употребата на думи от наследственото право. В речта и на образовани българи глаголът *приписвам* (недвижим имот) се среща като „предписвам“ и „преписвам“ – по аналогия с популярните, но с различна семантика глаголи.

Езиковедите неведнъж са подчертавали, че за да се използва една чужда дума, трябва да се познава нейният произход. Думата *юрисконсулт* погрешно се употребява като „юрисконсулт“, а *косвени доказателства* като „коствени“. Човек, причиняващ вреда, се нарича в правото *делинквент*, а не „деликвент“. Думата *умисъл* е от мъжки род, както *смисъл*, а не от женски род по подобие на *мисъл*. Поради непознаване на правното понятие *запис* на *заповед* (три думи) то се схваща като две думи – „записна заповед“ и се членува неправилно като *записната заповед* вместо *записа на заповедта*.

В заключение, ако се изразя с езика на правото, бих казала, че общото между престъпния акт и речевия акт е, че незнанието не оневинява извършителя му.

Литература

- [1] Андреева, В. *Правна хармонизация на страните кандидатки за Европейския съюз. Проблеми на юридическия превод – емпирично изследване и възможни решения с пример за България*. (Автореферат) София, 2005, 42 с.
- [2] Виденов, М. *Езикът и общественото мнение*. София, „Проф. Марин Дринов“, 1997, 202 с.
- [3] *Наказателен кодекс*. Сборник нормативни актове. София, „Сибир“, 2005, 326 с. [4] Нанов, Л. *Български синонимен речник*. София, „Наука и изкуство“, 1968, 628 с. [5] *Речник на българския език* т. 5. София, БАН, 1987, 1029 с.
- [6] *Речник на чуждите думи в българския език*. София, БАН, 1982, 1016 с.
- [7] Сталев, Ж. *Българско гражданско процесуално право*. София, „Ciel“, 2000, 958 с.
- [8] Таджер, В. *Гражданско право на НРБ*. София, „Наука и изкуство“, 1973, 381 с.
- [9] Таджер, В. *Владение*. София, „Софи-Р“, 1991, 163 с.